

COVID-19 и държавните помощи

Автор: [Пламен Йотов](#)

Дата: 25/03/2020

Като реакция на пандемията COVID-19, на 19 март 2020 г. Европейската комисия („ЕК“) прие *Временна рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на сегашния епидемичен взрив от COVID-19 („Временната рамка“)*. Целта на Временната рамка е да определи режим, позволяващ на държавите членки да се справят с трудностите, с които предприятията се сблъскват понастоящем, като същевременно се запазва целостта на вътрешния пазар на ЕС и се осигуряват равни условия на конкуренция..

Към настоящия момент, ЕК вече е обявила за съвместими държавни помощи множество мерки за справяне с последиците на COVID-19, нотифицирани към нея от различни държави членки на ЕС.

В настоящия материал предоставяме обобщение на Временната рамка и решенията на ЕК относно държавни помощи, свързани с COVID и обявени до 24 март 2020 г.

Contents

1. Временната рамка	2
2. Първото решение на ЕК относно държавна помощ, свързана с COVID	3
3. Последващи решения на ЕК – по Временната рамка	3
3.1. Датска гаранционна схема за малки и средни предприятия	3
3.2. Френски мерки за подкрепа	4
3.3. Германски програми за заеми	4
3.4. Португалски гаранционни схеми	4
3.5. Италианска държавна помощ за производство на медицинско оборудване и маски ...	5
3.6. Латвийска държавна помощ	5
3.7. Германска схема за гаранции по заеми	6
3.8. Германия - преки безвъзмездни средства, подлежащи на връщане авансови средства или данъчни предимства	6
3.9. Държавна помощ от Люксембург	6
3.10. Испански гаранционни схеми	6

1. Временната рамка

Във Временната рамка ЕК напомня на държавите членки на ЕС, че **държавната подкрепа би могла да бъде под формата на мерки, които не представляват държавна помощ по правото на ЕС** - като мерки, приложими за всички предприятия, във връзка със субсидии за заплати, спиране плащането на корпоративен данък и данък върху добавената стойност или на социалноосигурителни вноски, или финансова подкрепа, предоставяна директно на потребителите за отменени услуги или билети, които не се възстановяват от съответните оператори. В допълнение, ЕК подчертава **възможността да бъдат подготвени мерки на държавна помощ, които не подлежат на нотификация до ЕК в съответствие с Регламент (ЕС) № 651/2014** на Комисията от 17 юни 2014 г. за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора.

Предмет на Временната рамка са мерки на държавна помощ в контекста на COVID, предназначени за **преодоляването на сериозни затруднения в икономиката на държава-членка**, които ЕК може да обяви за съвместими с вътрешния пазар съгласно чл. 107(3)(б) от Договора за функционирането на Европейския съюз („ДФЕС“). Временната рамка определя **условията за съвместимост, които ЕК ще прилага по принцип за такива мерки на държавна помощ**. Държавите членки трябва да демонстрират, че мерките на държавна помощ, нотифицирани до ЕК по Временната рамка, са **необходими, подходящи и съразмерни** за преодоляването на сериозни затруднения в икономиката на съответната държава членка и че всички условия по Временната рамка са напълно спазени.

Временната рамка определя **съответните специфични условия**, при което ЕК ще приеме за съвместима държавна помощ във формата на:

- преки безвъзмездни средства, подлежащи на връщане авансови средства или данъчни предимства;
- гаранции по заеми;
- субсидиран лихвен процент за заеми;
- гаранции и заеми, отпускани чрез кредитни институции или други финансови институции;
- застраховане на краткосрочни експортни кредити.

Временната рамка няма да бъде прилагана след 31 декември 2020 г.

Временната рамка е важна стъпка на ЕК, доколкото изяснява отнапред за държавите членки на ЕС условията, при които определени държавни помощи в контекста на COVID ще бъдат приети за съвместими от ЕК съгласно чл. 107(3)(б) от ДФЕС. Поначало ЕК разполага със значителна дискреция, дали да обяви определена държавна помощ за съвместима по чл. 107(3)(б) от ДФЕС. Ето защо Временната рамка предоставя на държавите членки по-голяма яснота как да структурират съответните мерки, така че ЕК

да ги обяви за съвместими с вътрешния пазар въз основа на уведомление/нотификация от съответната държава членка.

2. Първото решение на ЕК относно държавна помощ, свързана с COVID

На 11 март 2020 г. Дания уведоми ЕК за намерението си да създаде помощна схема на стойност 91 милиона датски крони (прибл. 12 милиона евро) за обезщетяване на организаторите на събития с повече от 1000 участници или насочени към определени рискови групи като възрастни или уязвими хора, независимо от броя участници, които са отменени или отложени поради COVID-19. ЕК е анализирала мярката по чл. 107(2)(б) от ДФЕС, който дава възможност на ЕК да одобри държавни помощи (под формата на схеми) за обезщетяване на специфични компании или сектори за вредите, причинени от **извънредни събития**. За да се квалифицира като извънредно събитие по чл. 107(2)(б) от ДФЕС, съответното събитие трябва да бъде (i) непредвидимо или труднопредвидимо; (ii) със значителен мащаб/икономическо въздействие, и (iii) необичайно.

На 12 март 2020 г., в рамките на 24 часа от получаването на нотификацията, изпратена от Дания, с решението си относно държавна помощ SA.56685 ЕК обяви нотифицираната помощ за съвместима, въз основа на следните изводи:

- COVID-19 може да се счита за извънредно събитие;
- налице е причинна връзка между нотифицираната мярка и COVID-19; и
- нотифицираната държавна помощ е пропорционална спрямо вредите, причинени от извънредното събитие.

3. Последващи решения на ЕК – по Временната рамка

3.1. Датска гаранционна схема за малки и средни предприятия

На 13 март 2020 г. Дания нотифицира до ЕК гаранционна схема за малки и средни предприятия („МСП“), засегнати от разпространението на коронавируса. Схемата е с бюджет от 1 милиард датски крони (прибл. 130 милиона евро) и цели да ограничи рисковете, свързани с отпускането на оперативни заеми на компаниите, които са най-силно засегнати от икономическото въздействие на пандемията.

На 21 март 2020 г. с решението си относно държавна помощ SA.56708 ЕК приема, че мерките са необходими, подходящи и съразмерни за преодоляването на сериозни затруднения в икономиката на държава членка, в съответствие с чл. 107(3)(б) от ДФЕС и условията, определени във Временната рамка.

3.2. Френски мерки за подкрепа

На 16 март 2020 г. Франция нотифицира до ЕК три отделни схеми за подкрепа:

- две схеми, даващи възможност на Френската публична инвестиционна банка Вrifrance да предоставя държавни гаранции по търговски заеми и кредитни линии за предприятия с до 5000 работници/служители, и
- схема за предоставяне на държавни гаранции към банки по портфейли от нови заеми за всякакви видове компании. Това е директна помощ за компаниите, която ще даде възможност на банките бързо да осигурят ликвидност на всяка компания, която има нужда от това.

На 21 март 2020 г. с решението си относно държавна помощ SA.56709 ЕК приема, че нотифицираните мерки са в съответствие с чл. 107(3)(б) от ДФЕС и Временната рамка.

3.3. Германски програми за заеми

На 16 март 2020 г. Германия нотифицира до ЕК две отделни мерки за подкрепа, имплементирани чрез Германската банка за развитие Kreditanstalt für Wiederaufbau (“KfW”):

- програма за заеми, покриваща до 90% от риска за заеми към компании от всякакъв мащаб. Покритите заеми могат да имат падеж до 5 години и размер до 1 милиард евро за компания, в зависимост от ликвидните потребности на компанията.
- програма за заеми, в която KfW участва заедно с частни банки за предоставяне на по-големи заеми в консорциум. За тази схема, поетият от държавата риск може да покрива до 80% от определен заем, но не повече от 50% от общия дълг на една компания.

На 22 март 2020 г., с решението си относно държавна помощ SA.56714 ЕК е формирала извода, че мерките са необходими, подходящи и съразмерни за преодоляването на сериозни затруднения в икономиката на държава членка, в съответствие с чл. 107(3)(б) от ДФЕС и условията, определени във Временната рамка.

3.4. Португалски гаранционни схеми

На 18 март 2020 г. Португалия нотифицира до ЕК четири гаранционни схеми за МСП и компании със средна пазарна капитализация, засегнати от разпространението на коронавируса, действащи в четири различни сектора: (i) туризъм; (ii) ресторанти (и други подобни дейности); (iii) добивна и производствена индустрия; и (iv) туристически

агенции, организация на събития (и подобни дейности). Четирите схеми са с общ бюджет от 3 милиарда евро.

На 22 март 2020 г. с решението си относно държавна помощ SA.56755 ЕК приема, че нотифицираните мерки са в съответствие с чл. 107(3)(б) от ДФЕС и Временната рамка.

3.5. Италианска държавна помощ за производство на медицинско оборудване и маски

На 20 март 2020 г. Италия нотифицира до ЕК помощна схема на стойност 50 милиона евро за производство и доставка на медицински изделия и средства за лична защита по Временната рамка. По тази схема, финансова подкрепа ще бъде на разположение на компании от всички размери, които (i) създават нови производствени бази за медицински изделия и средства за лична защита; (ii) разширяват производството на съществуващите им производствени структури за такова оборудване; или (iii) преобразуват производствената си линия в тази посока. Получателите на финансовата подкрепа ще предоставят продуктите на италианските власти на пазарните цени, прилагани през декември 2019 г., т.е. преди избухването на епидемията в Италия. Помощта ще бъде под формата на преки безвъзмездни средства или подлежащи на връщане авансови средства. Подлежащи на връщане авансови средства ще бъдат конвертирани в преки безвъзмездни средства, ако бенефициерите доставят на италианските власти средствата и оборудването в кратки срокове.

На 22 март 2020 г. с решението си относно държавна помощ SA.56786 е формирала извода, че мерките са необходими, подходящи и съразмерни за преодоляването на сериозни затруднения в икономиката на държава членка, в съответствие с чл. 107(3)(б) от ДФЕС и условията, определени във Временната рамка.

3.6. Латвийска държавна помощ

Латвия нотифицира до ЕК схема за субсидирани заеми и схема за гаранции по заеми за компании, засегнати от разпространението на коронавируса по Временната рамка. Общият бюджет на схемата за субсидирани заеми е 200 милиона евро, от които 50 милиона евро са предвидени от държавния бюджет, а останалата част – от международните финансови институции.

На 23 март 2020 г. ЕК обяви в прессъобщение, че с решението си относно държавна помощ SA.56722 приема нотифицираните мерки за съответстващи с чл. 107(3)(б) от ДФЕС и Временната рамка.

3.7. Германска схема за гаранции по заеми

Германия нотифицира до ЕК схема, която дава възможност за предоставяне на гаранции по заеми при изгодни условия за подпомагане на бизнесите при покриване на текущи оборотни и инвестиционни потребности.

На 24 март 2020 г. ЕК обяви в прессъобщение, че с решението си относно държавна помощ SA.56787 приема нотифицираните мерки за съответстващи с чл. 107(3)(б) от ДФЕС и Временната рамка.

3.8. Германия - преки безвъзмездни средства, подлежащи на връщане авансови средства или данъчни предимства

Германия нотифицира до ЕК схема, наречена "Bundesregelung Kleinbeihilfen 2020", като помощта е във формата на преки безвъзмездни средства, подлежащи на връщане авансови средства или данъчни предимства.

На 24 март 2020 г. ЕК обяви в прессъобщение, че с решението си относно държавна помощ SA.56790 е одобрила нотифицираните мерки съгласно правилата на ЕС за държавните помощи.

3.9. Държавна помощ от Люксембург

Люксембург нотифицира до ЕК схема за компании, засегнати от разпространението на коронавируса по Временната рамка. Мярката е с прогнозен бюджет от 300 милиона евро. Схемата цели да предостави подкрепа на компании, както и на свободни професии, засегнати от икономическото въздействие на пандемията. Подкрепата е във формата на подлежащи на връщане авансови средства, предоставени в един или повече траншове, за да позволят на бенефициерите да посрещнат техните оперативни разходи в трудната ситуация, причинена от коронавируса.

На 24 март 2020 г. ЕК обяви в прессъобщение, че с решението си относно държавна помощ SA.56742 е формирала извода, че мерките са необходими, подходящи и съразмерни за преодоляването на сериозни затруднения в икономиката на държава членка, в съответствие с чл. 107(3)(б) от ДФЕС и условията, определени във Временната рамка.

3.10. Испански гаранционни схеми

Испания нотифицира до ЕК по Временната рамка две гаранционни схеми за нови заеми и рефинансиране за (i) самонаети лица и МСП; и (ii) по-големи компании, засегнати от разпространението на коронавируса. Схемите са с общ бюджет от приблизително 20 милиарда евро.

На 24 март 2020 г. ЕК обяви в прессъобщение, че с решението си относно държавна помощ SA.56803 е одобрила нотифицираните мерки съгласно правилата на ЕС за държавните помощи.

***